

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 485/2020-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova, s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Martina Hopferová, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tp 4/2020 a jeho uznesením z 15. mája 2020, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 24/2020 a jeho uznesením z 25. júna 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED]

uznesení podal sťažovateľ v zákonnej lehote sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) zamietol ako nedôvodnú.

4. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti argumentuje, že pri dlhšie trvajúcim obmedzením osobnej slobody prostredníctvom inštitútu väzby musia byť kumulatívne splnené štyri podmienky, a to vydanie uznesenia o vznesení obvinenia ako formálnej podmienky väzby, dôvodnosť vedeného trestného stíhania ako prvý materiálny predpoklad väzby, existencia niektorého z dôvodov väzby vymedzených Trestným poriadkom ako druhý materiálny predpoklad väzby a napokon skutočnosť, že v konkrétnej väzobnej veci je postupované s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. Podľa názoru sťažovateľa však uvedené väzobné podmienky nie sú v jeho prípade splnené vôbec, respektíve nie sú splnené kumulatívne, a preto považuje svoju väzbu za nezákonnú a neústavnú. V prvom rade sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia dostatočným spôsobom nevysporiadal s jeho argumentáciou obsiahnutou v sťažnosti podanej proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu. Ďalej sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že špecializovaný trestný súd, ako aj najvyšší súd v napadnutých uzneseniach neuviedli žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by v prípade jeho osoby odôvodňovali naplnenie kolúzneho dôvodu väzby. Podľa názoru sťažovateľa v napadnutom uznesení najvyššieho súdu v uvedenom smere absentuje najmä to, z akých konkrétnych okolností vyplýva reálnosť hrozby dôvodnej obavy z kolúzneho správania sťažovateľa v prípade, ak by došlo k jeho prepusteniu z väzby na slobodu. Sťažovateľ pritom dáva do pozornosti, že dôvodná obava z naplnenia konkrétneho väzobného dôvodu musí byť daná nielen pri vzatí do väzby, ale aj v priebehu celého jej ďalšieho trvania.

5. Sťažovateľ je presvedčený, že žiadny z výsluchov svedkov vykonaných orgánmi činnými v trestnom konaní po jeho vzatí do väzby nepotvrdil dôvodnú obavu z jeho kolúzneho správania vo vzťahu k dokazovaniu týkajúcej sa merita veci, a to aj napriek skutočnosti, že vyšetrovateľ vo veci vykonal procesné úkony aj nad rámec prokurátorom oboznámeného plánu vyšetrovania. Skutočnosť, že v prípravnom konaní bude ešte vykonané veľké množstvo procesných úkonov, sama osebe nie je spôsobilá tento väzobný dôvod naplniť. Skutočnosti uvádzané najvyšším súdom vo vzťahu k fotografii, na ktorej

došlo k stotožneniu, respektíve nestotožneniu sťažovateľa, sú podľa jeho názoru bez priameho vplyvu na jeho najvyšším súdom proklamované kolúzne správanie. Kým skutočnosti odôvodňujúce väzbu sťažovateľa majú vyplývať výlučne z výpovede spoluobvineného ■■■■■, z dôkazov predložených sťažovateľom vyplýva, že tento sa v tom čase nemohol nachádzať tam, kde uvádza spoluobvinený ■■■■■. Sťažovateľ na viacerých miestach ústavnej sťažnosti uvádza, že dôvody väzobného stíhania sa za viac ako šesť mesiacov jeho trvania neposilnili, ale sa, naopak, výrazne oslabili.

6. Vo svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľ ďalej argumentuje tým, že prokurátor rozhodol o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu negatívnym spôsobom, a to bez znalosti spisového materiálu, keď vyšetrovací spis mu mal byť vyšetrovateľom predložený až po tomto rozhodnutí o väzbe sťažovateľa. Ďalej sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že je obvinený z ekonomickej trestnej činnosti, pri ktorej ťažisko dokazovania spočíva v listinných dôkazoch, ktoré sťažovateľ dobrovoľne predložil orgánom činným v trestnom konaní a v súčasnej dobe už nie je možné nimi zo strany sťažovateľa manipulovať. Vo vzťahu k svojmu väzobnému stíhaniu sťažovateľ poukázal aj na dlhší časový odstup od skutkov, ktoré sa mu kladú za vinu (roky 2008 a 2009) až po rok 2020, v ktorom bol vzatý do väzby. V záverečných častiach sťažnosti sťažovateľ namieta najmä dôvodnosť trestného stíhania vedeného proti jeho osobe, ktoré podľa jeho názoru neodzrkadľuje materiálnu stránku v prípravnom konaní dosiaľ vykonaného dokazovania. Podľa názoru sťažovateľa je tiež ústavne neudržateľná skutočnosť, že rozhodovanie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu trvalo od 21. apríla 2020 (podanie žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu) do 6. júla 2020 (doručenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu obhajcovi sťažovateľa), teda spolu na oboch stupňoch viac ako dva mesiace.

7. Sťažovateľ preto navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol tak, že: *„I. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 25.06.2020, sp. zn. 5Tost 24/2020 a Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica uznesením, ktoré mu predchádzalo zo dňa 15.05.2020 sp. zn. 2Tp/4/2020, ako aj svojim postupom porušili základné práva sťažovateľa podľa čl. 16 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a ods. 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 5 ods. 3 a 4, čl. 6 ods. 1 Dohovoru*

o ochrane ľudských práv a základných slobôd. II. Zrušuje sa uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25.06.2020, sp. zn. 5Tost 24/2020 a uznesenie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, ktoré mu predchádzalo zo dňa 15.05.2020 sp. zn. 2Tp/4/2020, ktorému sa vec vracia a prikazuje opätovne rozhodnúť. III. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5.000 € ktoré sú porušovatelia povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia. IV. Porušovatelia sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 450,29€ do 15 dní od právoplatnosti nálezu, na účet právnej zástupkyne sťažovateľa vedený v Tatra Banka, a.s., č.ú.: [REDAKOVANÉ]

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Ústavný súd podľa ustanovenia § 56 ods. 1 zákona o ústavnom

súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v ustanovení § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v ustanovení § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa ustanovenia § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania:

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa ustanovenia § 34 alebo ustanovenia § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa ustanovenia § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

13. Podľa čl. 16 ods. 1 ústavy nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom.

14. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

15. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

18. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

19. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

20. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

21. Podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom konaní a sudy konajú z úradnej povinnosti. Väzobné veci sú povinné vybavovať prednostne a urýchlene.

22. Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že: a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest, b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

23. Podľa § 72 ods. 1 Trestného poriadku sa rozhodnutím o väzbe rozumie rozhodnutie o: a) vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby; za rozhodnutie o nevzatí do väzby sa považuje aj rozhodnutie o ponechaní obvineného na slobode pri nahradení väzby, b) prepustení z väzby a o zamietnutí žiadosti o prepustenie obvineného z väzby; za takúto žiadosť sa považuje aj žiadosť o nahradenie väzby, c) zmene dôvodov väzby obvineného, d) návrhu na predĺženie lehoty väzby obvineného, e) ponechaní obvineného vo väzbe, alebo predĺžení celkovej lehoty väzby v trestnom konaní, f) prepustení zatknutého obvineného na slobodu; za takéto rozhodnutie sa považuje aj rozhodnutie o ponechaní obvineného na slobode pri nahradení väzby.

24. Podľa § 76 ods. 1 Trestného poriadku väzba v rámci základnej alebo predĺženej lehoty väzby v prípravnom konaní a väzba v konaní pred súdom môže trvať len nevyhnutný čas.

25. Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné

dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom a jeho závery

26. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv a práv označených v bode 7 odôvodnenia tohto rozhodnutia, ku ktorému malo dôjsť napadnutým uznesením špecializovaného trestného súdu, ktorým tento zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, neprijal záruku dôveryhodnej osoby za ďalšie správanie sťažovateľa, neprijal písomný sľub sťažovateľa a zároveň jeho väzbu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka, a taktiež napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bola sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu zamietnutá ako nedôvodná. V týchto súvislostiach je potrebné uviesť, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta výlučne ústavnosť jeho väzby z pohľadu ním konštatovaného nenaplnenia základných väzobných podmienok, a nie postup všeobecných súdov spočívajúci v nenahradení jeho väzby ním navrhovanými prostriedkami, a preto sa ústavný súd v rámci prieskumu napadnutých rozhodnutí prípadným nahradením väzby sťažovateľa osobitne nezaoberal.

III.1 K namietanému postupu v konaní a napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu sp. zn. 2 Tp 4/2020 z 15. mája 2020

27. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou, a taktiež systém ochrany ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, respektíve ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, respektíve ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak

ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01, I. ÚS 107/2019).

28. Vychádzajúc zo svojej judikatúry uvedenej v predchádzajúcom bode tohto uznesenia, vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa napadnutého uznesenia špecializovaného trestného súdu, ústavný súd konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Trestný poriadok zakotvujúci inštitút sťažnosti poskytuje priestor aj na uplatnenie námietok týkajúcich sa pochybení konajúceho súdu potenciálne predstavujúcich zásahy do základných práv a slobôd väzobne stíhanej osoby. Rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku patrí vždy druhostupňovému súdu. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení prvostupňového súdu prostredníctvom podanej sťažnosti, ktorú aj využil, keď proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu podal sťažnosť, o ktorej rozhodol napadnutým uznesením najvyšší súd. Ochranu základným právam a slobodám, respektíve ľudským právam a základným slobodám sťažovateľa tak bol v konkrétnom prípade oprávnený a zároveň povinný poskytnúť najvyšší súd v rámci inštančného konania. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené voči napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu. Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí tejto časti sťažnosti podľa ustanovenia § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému postupu v konaní a napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 24/2020 z 25. júna 2020

29. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou,

porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

30. Právo na osobnú slobodu je okrem iného garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na súdnu kontrolu zákonnosti trvania jeho väzby, s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenia obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označených ustanovení ústavy a listiny korešponduje aj sťažovateľom súčasne namietanému porušeniu práv vyplývajúcich z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018).

31. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

32. Ústavný súd už vo svojej judikatúre opakovane konštatoval, že čl. 17 ústavy zahŕňa základné hmotné, ale taktiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode (porovnaj napr. I. ÚS 124/08, II. ÚS 60/08, III. ÚS 135/04, IV. ÚS 397/2010). Z čl. 17 ods. 2 ústavy ďalej vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Ústavne konformné uplatnenie zabezpečovacieho (nie sankčného) inštitútu väzby je zároveň determinované aj existenciou konkrétnych skutočností, ktoré svojou podstatou musia dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie tohto zabezpečovacieho inštitútu.

33. V neposlednom rade z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že všeobecný súd rozhodujúci o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe musí adekvátne a preskúmateľne vyrovnať s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (porovnaj III. ÚS 135/04, III. ÚS 466/2010), a taktiež z odôvodnenia rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti obvineného proti prvostupňovému súdnemu rozhodnutiu, ktorým bolo rozhodované o väzbe, musí byť zrejmé, že sa súd náležite zaoberal všetkými podstatnými argumentmi a námietkami, ktoré obvinený vo svojej sťažnosti uviedol (porovnaj III. ÚS 34/07, IV. ÚS 230/2011).

34. Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu jeho úlohou nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či je odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

35. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v spojení s odôvodnením prvostupňového uznesenia špecializovaného trestného súdu (právny názor zakotvený v ustálenej judikatúre ústavného súdu totiž zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania, pozri napr. sp. zn. IV. ÚS 350/09) a zistil, že špecializovaný trestný súd svoj záver o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu odôvodnil nasledujúcimi skutkovými okolnosťami a z nich plynúcimi právnymi závermi.

36. Sudca pre prípravné konanie v odôvodnení napadnutého uznesenia špecializovaného trestného súdu v prvom rade poukázal na to, že: „*pri rozhodovaní o väzbe nerozhoduje o vine či nevine obvinenej osoby, je ale jeho povinnosťou posúdiť tzv. materiálne dôvody väzby, čo okrem iného znamená aj dôvodnosť podozrenia a trestného stíhania, dôvodnosť niektorého z vyššie uvedených dôvodov väzby, a tzv. formálne dôvody väzby, čo predovšetkým znamená posúdenie dodržania všetkých predpísaných lehôt a postupov v súvislosti s obmedzením osobnej slobody.*“ V nadväznosti na uvedeným spôsobom vymedzený prieskum zákonnosti a ústavnosti ďalšieho trvania väzby sťažovateľa sudca pre prípravné konanie ďalej uviedol, že: „*musí aj v tomto štádiu trestného konania konštatovať, že dôvodnosť podozrenia vo vzťahu k obvinenému [REDAKOVANÉ] aj naďalej pretrváva, je opretá o dôkazné prostriedky doteraz nahromadené v spise... V predmetnej veci boli zabezpečené a vykonané dôkazy vedúce k podozreniu v rovine rozumnej istoty, že obvinený [REDAKOVANÉ] sa mal, resp. mohol trestnej činnosti, pre ktorú je trestne stíhaný dopustiť.*“ Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté uznesenie špecializovaného trestného súdu bolo už druhým rozhodnutím tohto súdu o väzbe sťažovateľa v rámci prebiehajúceho trestného konania, sudca pre prípravné konanie v odôvodnení napadnutého uznesenia následne citoval jednotlivé skutočnosti obsiahnuté už v odôvodnení jeho uznesenia o vzatí sťažovateľa do väzby, keďže vzhľadom na súčasný vývoj dôkaznej situácie nevidel dôvod na iný procesný postup. V uvedenom smere sudca pre prípravné konanie vzhliada dôvodnosť vedeného trestného stíhania, ako aj obavu z možného kolúzneho správania sťažovateľa primárne vo výpovediach spoluobvineného [REDAKOVANÉ] a svedka [REDAKOVANÉ], ale aj v ďalších ním označených dôkazoch obsiahnutých vo vyšetrovacom spise.

ponížená o 4 % z faktúry bez DPH, čo malo tvoriť jeho províziu.“. Podľa názoru najvyššieho súdu bude vecou ďalšieho dokazovania, či sa tieto konkrétne podozrenia voči sťažovateľovi preukážu, avšak najvyšší súd zároveň pripomína, že v súčasnom štádiu trestného konania nemožno v žiadnom prípade urobiť záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažovateľovi vzneseného obvinenia. V uvedenom smere najvyšší súd označil námietky sťažovateľa spochybňujúce dôvodnosť podozrenia zo spáchania stíhaných trestných činov ako predčasné a nedôvodné, pričom by bolo v rozpore s charakterom a právnou úpravou jednotlivých štádií trestného konania, keby možnosť vznesenia obvinenia bola pre orgány činné v trestnom konaní viazaná na požiadavku existencie dôkazov takého charakteru, ktoré odôvodňujú odsúdenie stíhanej osoby na hlavnom pojednávaní.

39. Rovnako ako vo vzťahu k dôvodnosti vedeného trestného stíhania, tak aj vo vzťahu k existencii dôvodu tzv. kolúznej väzby, najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal na konkrétne dôkazy, z ktorých vyvodil reálnu a konkrétnu dôvodnú obavu z ovplyvňovania ďalších subjektov zúčastnených na trestnom konaní, respektíve obavu z iného marenia zisťovania skutočností dôležitých pre prebiehajúce trestné konanie. V konkrétnom najvyšší súd opätovne poukázal na výpoveď spoluobvineného [REDACTED] a svedka [REDACTED]: *„podľa ktorých mal obvinený [REDACTED] poslať za [REDACTED] osobu [REDACTED], ktorý mu mal predložiť napísaný odkaz od obvineného [REDACTED] pre [REDACTED], že ak nechce, aby sa faktúry jeho spoločnosti dostali do nesprávnych rúk, má vypovedať v prospech obvineného [REDACTED]. Spoluobvinený [REDACTED] tento odkaz charakterizoval tým spôsobom, že obvinený [REDACTED] ho má vydierať prostredníctvom mafiánskych skupín.“* Následne sa najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia zameril na dôsledné hodnotenie dosiaľ vykonaných dôkazov v kontexte sťažovateľom uplatnených námietok, pričom ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že v uvedenej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu absentujú prvky arbitrárnosti, ba čo viac, je v nich možné vzhliadať primeranú logiku a racionalitu. V uvedených súvislostiach najvyšší súd správne uzatvára tým, že obvinenému, respektíve jeho obhajcovi v žiadnom prípade neberie právo na ich vlastný názor, respektíve hodnotenie vykonaných dôkazov, avšak uvedené neznamená, že tieto ich názory sú správne a objektívne, pričom práve súd je tu na to, aby posúdil a následne rozhodol uvedené

skutočnosti. V závere svojich úvah o naplnení konkrétneho väzobného dôvodu najvyšší súd pripomína, že v zmysle ustálenej súdnej praxe pri rozhodovaní o väzbe obvineného môže súd kolúzne správanie obvineného len odhadovať, respektíve prognózovať, pričom v opačnom prípade by väzba strácala svoj preventívny a zabezpečovací charakter (II. ÚS 67/2013).

40. Z okolností uvedených v bodoch 30 až 39 odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že posúdenie dôvodnosti vedeného trestného stíhania, ako aj ďalšieho trvania väzby sťažovateľa zo strany všeobecných súdov je ústavnoprávne udržateľné a navyše podporené konkrétnymi skutkovými okolnosťami, ktoré jasne a zreteľne poukazujú na reálnu a konkrétnu možnosť kolúzneho správania sťažovateľa v prípade jeho prepustenia z väzby na slobodu. Sťažovateľom namietaný časový úsek medzi skutkami, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie, a vzatím sťažovateľa do väzby nemožno podľa názoru ústavného súdu označiť za oslabenie bezprostrednosti ako jednej z kvalitatívnych podmienok druhej materiálnej podmienky väzby, keďže uvedené kritérium by mohlo nadobúdať na svojom význame najmä v prípade posudzovania útekovej, respektíve preventívnej väzby, nie však v prípade väzby kolúznej, a to navyše za situácie, keď ku kolúznemu správaniu sťažovateľa malo dôjsť vo februári 2020, teda necelý mesiac pred rozhodnutím o vzatí sťažovateľa do väzby.

41. Vo vzťahu k sťažovateľom namietaným priesťahom týkajúcim sa rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu ústavný súd uvádza, že konanie o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu trvajúce na oboch stupňoch rozhodovania všeobecných súdov 76 kalendárnych dní nemožno *a priori* označiť ako takú zásadnú vadu rozhodovania o väzbe sťažovateľa, ktorá by bez ďalšieho spôsobila namietané porušenie sťažovateľom označených ustanovení čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, respektíve čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Z judikatúry ústavného súdu totiž vyplýva, že jednotlivé lehoty z hľadiska požiadavky neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ale aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru sa posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, pričom spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne pozri aj III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). Tejto požiadavke preto

spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 255/03, II. ÚS 353/06). V uvedenom smere ústavný súd svojím prieskumom vykonaným na základe ústavnej sťažnosti sťažovateľa v postupe všeobecných súdov neidentifikoval také závažné prieťahy, respektíve nečinnosť trvajúcu týždne, ktorých následkom by mohlo byť vyslovenie porušenia označených ustanovení ústavy, respektíve dohovoru v ich materiálnom zmysle. Ústavný súd totiž bez povšimnutia nenechal skutočnosť, že špecializovaný trestný súd si v období od 5. mája 2020 do 15. mája 2020 od vyšetrovateľa zabezpečoval doplnenie vyšetrovacieho spisu o zápisnice z procesných úkonov realizovaných medzi podaním žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu do rozhodovania sudcu pre prípravné konanie o väzbe sťažovateľa.

42. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základného práva podľa čl. 16 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo dôjsť napadnutým uznesením najvyššieho súdu, z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ svoju argumentáciu o porušení tohto základného práva napadnutým uznesením najvyššieho súdu odvodzuje od namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a taktiež práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Keďže však ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nemohlo dôjsť k porušeniu označených základných práv, respektíve práv, nemohlo v takomto prípade dôjsť ani k porušeniu základného práva podľa čl. 16 ods. 1 ústavy (m. m. III. ÚS 21/2020).

43. Nad rámec dosiaľ uvádzaných skutočností ústavný súd už vo svojej konštantnej judikatúre opakovane zdôraznil, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. Rozhodnutím o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 48 ods. 2 ústavy, ako ani čl. 6 ods. 1 dohovoru (základné právo na súdnu a inú právnu ochranu, základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a právo na spravodlivý proces), keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ústavy, ako aj čl. 5 dohovoru (m. m. III. ÚS 622/2016). Tento právny názor vychádza z rešpektovania rozhodovacej praxe

Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej sa osobná sloboda chráni v zásade prostredníctvom čl. 5 dohovoru, a to najmä pokiaľ ide o zákonnosť väzby vrátane otázky, či k takémuto zbaveniu slobody došlo v súlade so zákonom upraveným postupom (čl. 5 ods. 1 dohovoru), pričom súčasťou záruk vyvoditeľných z čl. 5 dohovoru je aj ochrana práva jednotlivca na primeranú dĺžku väzby v zmysle požiadavky, aby väzba nebola predlžovaná nad primeranú lehotu a aby nedochádzalo v postupe príslušných orgánov počas trvania väzby k zbytočným priet'ahom (čl. 5 ods. 3 dohovoru), ako aj ochrana práva jednotlivca domáhať sa periodického prieskumu zákonnosti väzby a žiadať o prepustenie na slobodu, o ktorom musí byť rozhodnuté urýchlene [(čl. 5 ods. 4 dohovoru); k uvedenému pozri napr. Khudoyorov v. Rusko, č. 6847/02, rozsudok ESĽP z 8. 11. 2005, body 124 –125, 172 – 174 a 193; Öcalan v. Turecko, č. 46221/99, rozsudok Veľkej komory ESĽP z 12. 5. 2005, body 83 – 84 a 103; Khudobin v. Rusko, č. 59696/00, rozsudok ESĽP z 26. 10. 2006, body 103 a 115].

44. Vzhľadom na záver uvedený v bodoch 30 až 43 odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Sťažovateľovou námietkou, že prokurátor rozhodol o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu bez znalosti obsahu vyšetrovacieho spisu sa ústavný súd nezaoberal z dôvodu, že postup prokurátora, respektíve jeho rozhodnutie o väzbe sťažovateľa neboli v petite jeho ústavnej sťažnosti identifikované ako namietané.

45. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Miroslav DURIŠ
predseda senátu